

Lotnicy polskiego **dywizjonu 303**
oglądają szczątki zestrzelonego
samolotu niemieckiego „Ju 88”

Lotnicy i obsługa techniczna
polskiego **dywizjonu**
myśliwskiego **303**
w Northolt

Gen. Władysław Anders dekoruje odznaczeniami żołnierzy
1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej

Kłęska Francji zmusiła rząd polski na uchodźstwie do ewakuacji do Wielkiej Brytanii. Tylko części żołnierzy polskich udało się przedostać na Wyspy. Powstał **I Korpus Polski** dowodzony przez generała **Mariana Kukiela**. W Afryce w walkach z Afrika Korps brała udział **Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich**, która wstawiła się obroną Tobruku w Libii. Ciężar walk, aż do **1943 r.** spoczął jednak na doskonałych polskich lotnikach i marynarzach. Do tych pierwszych Brytyjczycy długo nie mieli zaufania i bali się im powierzyć myśliwce i bombowce. **Bitwa o Anglię**, gdzie lotnicy Polskich Sił Powietrznych, w sile **15** dywizjonów okazali się najskuteczniejszymi z pilotów alianckich w historii, zadając podczas słynnej Bitwy o Anglię znaczne straty niemieckiej

Luftwaffe, dowiodła wartości polskiego żołnierza. Najśłynniejszym dywizjonem był oznaczony numerem **303** – im. Tadeusza Kościuszki z legendarnymi **Stanisławem Skalskim** i **Janem Zumbachem**.

Atak III Rzeszy na Związek Radziecki **22** czerwca **1941 r.** umożliwił stornie polskiej ponowne nawiązanie stosunków ze ZSRR. Nie było to łatwe, zwłaszcza w obliczu brutalnej okupacji sowieckiej oraz zniknięciu ponad **20** tysięcy polskich oficerów, zamordowanych w **Katyniu**. Umowa zawarta pomiędzy **Sikorskim**, a radzieckim ambasadorem w Londynie Iwanem Majskim miała na celu nie tylko współpracę, ale także uwolnienie polskich obywateli z łagrów. Oczywiście strona polska nie była świadoma, że strona ra-

dziecka inaczej rozumie niektóre zobowiązania, zwłaszcza te dotyczące polskiej granicy. Porozumienie umożliwiło utworzenie **Armii Polskiej na Wschodzie**, dowodzonej przez **gen. Władysława Andersa**, która w **1942 r.** z powodu problemów zaopatrzeniowych i napiętej sytuacji w stosunkach ze stroną radziecką, została ewakuowana do Iranu. Tam po przeformowaniu ruszyła do walki w Afryce, a później we Włoszech jako **II Korpus Polski**, który wstawił się zdobyciem klasztoru w **Monte Cassino**.

Polski Cmentarz Wojenny
na **MONTE CASSINO**
druga rocznica zdobycia klasztoru

Władysław Anders

1 Dywizja Pancerna
ćwiczenia przed inwazją
na kontynent

1 Dywizja Pancerna -
ćwiczenia przed
inwazją na kontynent;
gen. Stanisław Maczek
wchodzi na czołg

Wczerwcu **1944 r.** **Polskie Siły Zbrojne** dowodzone przez **Stanisława Maczka**, wzięły udział w operacji **D-Day**. **Samodzielna Brygada Spadochronowa** walczyła w nieudanej operacji **Market Garden**. Tymczasem na Wschodzie, Stalin zdecydował o stworzeniu drugiej polskiej armii, którą zasilić mieli kolejni, zwalniani z łagrów Polacy. Powstała w ten sposób całkowicie zależna od komunistów, dowodzona przez płk. Berlinga **1. Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki**, która w końcu przekształciła się w **1 Armię Polską w ZSRR**. Bitwa pod Lenino stała się dla żołnierzy dywizji pierwszym bojowym starciem i w Polsce Ludowej jej rocznica stała się Dniem Wojska Polskiego.

STOWARZYSZENIE
ODRA-NIEMEN

Pomysł i teksty: Stowarzyszenie
ODRA-NIEMEN, odraniemen.org
Projekt graficzny i dobór ilustracji:
Katja Niklas, Ula Zalejska-Smołci
layoutexpress.pl

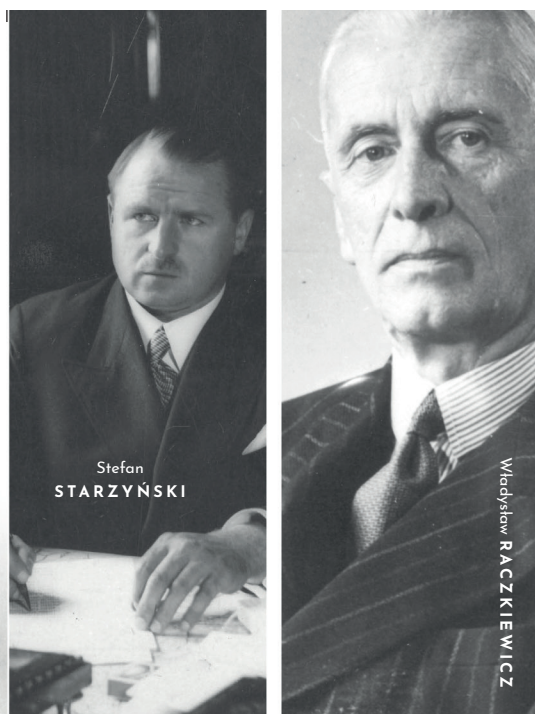

17,1% to zwykła liczba. Umiejscowiona jednak w kontekście zyskuje ogromny wymiar ludzkich tragedii. To ponad 6 milionów polskich obywateli, którzy stracili życie podczas II wojny światowej. W **1945 r.** Polska zajęła szczególne miejsce pod względem strat ludnościowych. Przeszło 6 lat okupacji, codzienność wypełniona egzekucjami, łapankami, łagrami i łagami odcisnęły okrutne piętno na przyszłości narodu.

Pakt **Ribbentrop-Mołotow** sprawił, że II Rzeczpospolita znalazła się w potrzasku między dwoma totalitarnymi państwami, ZSRR i Trzecią Rzeszą. Porozumienia sojusznicze z Francją i Wielką Brytanią, chociaż oficjalnie wypełnione **3 września 1939 r.**, nie przekształciły się w realną, militarną pomoc. Pierwszego

i siedemnastego września Rzeczpospolita stanęła do walki samotnie. Pomimo heroicznej obrony starcie przegrała. Złożyła się na to przewaga przeciwników oraz brak możliwości wypełnienia zobowiązań sojuszniczych przez Francję i Wielką Brytanię, które niweczyło plan obronny. Nie bez znaczenia był fakt, że nie uwzględniono możliwości ataku ze Wschodu. Pomimo to bohaterstwa walka, trwająca **35** dni dała wyraz ogromnym pokładom patriotyzmu, miłości do ojczyzny, która umierała tuż przed swoimi dwudziestymi pierwszymi urodzinami.

Mieli bronić się przez kilka godzin. Wytrwali siedem dni. Heroiczni obrońcy Westerplatte atakowani z lądu, morza i powietrza przetrwali trzynaście szturmów. Do drugiego października bro-

niła się załoga Helu. W tym samym czasie co Wybrzeże, Niemcy zaatakowali polską placówkę pocztową w Gdańsku. Broniona przez kilkudziesięciu pracowników przez przeszło **15** godzin, poddała się ustępując liczniejszemu przeciwnikowi. Większość z obrońców została przez władze niemieckie rozstrzelana. Było to preludium zbrodni, które popełnił niemiecki okupant w trakcie wojny obronnej oraz trwającej **6** lat okupacji. Niemiecka armia posuwała się w kierunku Warszawy realizując plan wojny totalnej i wojny błyskawicznej. Próby jej zatrzymania były jedynie bohaterką próbą skazaną na porażkę. Podejmowali ją zarówno generałowie jak i oficerowie niżsi szarż. Bohaterem polskich Termopil, upamiętnionym w **2008 r.**, w utworze **40:1** szwedzkiej grupy rockowej Sabaton został **kpt. Władysław Raginis**, który pod Wizną przez trzy dni powstrzymywał

10 Dywizję Pancerną gen. Heinza Guderiana. Niełatwą niespodziankę sprawili Niemcom żołnierze Armii Poznań i Pomorze generałów **Kutrzeby** i **Bortnowskiego**, które w bitwie nad Bzurą, opóźniły niemiecki marsz na Warszawę i Lubelszczyznę. Nie można zapomnieć o obronie Warszawy, w której ogromną rolę odegrała ludność cywilna oraz komisaryczny prezydent Warszawy **Stefan Starzyński**. Zagrzewał on Warszawianów w przemówieniach radiowych do stawiania oporu najeźdźcy, tak jak w tym skierowanym do kobiet z Woli, które unieszkodliwiły czołg niemiecki. Na Wschodzie czoło Armii Czerwonej stawiała Samodzielna Grupa Operacyjna Polesie oraz Korpus Obrony Pogranicza. Przewaga przeciwników była jednak znacząca. Warszawa padła **28** września. **2** października padł Hel, a **6** października kapitulację po zwycięskiej bitwie pod Kockiem złożyła SGO Polesie generała **Kleberga**. Na placu boju pozostał major **Henryk Dobrzański ps. Hubal**, który do wiosny w mundurze kontynuował walkę na Kielecczyźnie. Wkrótce miała powstać jedna z największych podziemna armia na świecie ZWZ - od **1942 r. Armia Krajowa**.

Po agresji sowieckiej większość przedstawicieli rządu polskiego udała się do Rumunii, gdzie została internowana. W kierunku państw neutralnych przebiegała się także część wojsk polskich, które wkrótce stanowiły trzon **Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie**. Polska nigdy nie ogłosiła aktu kapitulacji, a internowany prezydent **Mościcki** przekazał władzę **Władysławowi Raczkiewiczowi**, który po-

wierzył misję utworzenia nowego rządu generałowi **Władysławowi Sikorskiemu**. Przed Polakami otwierał się nowy rozdział walki o niepodległość, u boku Francuzów i Brytyjczyków na Zachodzie.

Podpisana z początkiem **1940 r.** umowa pomiędzy rządem polskim a francuskim umożliwiła odtworzenie armii polskiej, która do maja osiągnęła stan **80** tysięcy żołnierzy, rekrutujących się z uczestników kampanii wrześniowej, którym udało się przedrzeć do Francji oraz polskich emigrantów sprzed wojny. Powstały cztery dywizje piechoty, **10** Brygada Kawalerii Pancernej generała **Maczka**, **Brygada Strzelców Karpaczych** oraz **Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich**. Pomimo problemów z uzbrojeniem, w maju i czerwcu, podczas agresji niemieckiej na Francję, polskie jednostki stanęły na wysokości zadania. Dodatkowo pod komendę brytyjską oddały

się polskie niszczyciele **ORP Grom**, **ORP Błyskawica** i **ORP Burza**, które pomyślnie zrealizowały plan Pekin, czyli ewakuację części sił **Polskiej Marynarki Wojennej**. Dołączyły do nich **ORP Wilk** i po brawurowej ucieczce z internowania w porcie w Tallinie, okręt podwodny **ORP Orzeł**.

Agresja III Rzeszy na Danię i Norwegię spotkała się z reakcją Francji i Wielkiej Brytanii. Do obrony strategicznych pozycji w Norwegii i zajęcia Narviku, ważnego portu północnego wystana została część polskiej floty wojennej oraz **Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich**, która odniosła sporo sukcesów. Niestety postępy armii niemieckiej we Francji zmusiły aliantów, pomimo zwycięstw w Norwegii, do ewakuacji. Polscy żołnierze oślaniali odwrót do samego końca. W trakcie kampanii norweskiej zaginął **ORP Orzeł**, a **ORP Grom** został zatopiony.

Niemiecki pancernik szkolny „SCHLESSEN” podczas ostrzału Helu

Płonące Warsztaty Portowe Rady Portu i Dróg Wodnych na Westerplatte

